

Prof. Dr. Nejat GÖYÜNÇ
(18.11.1925 – 1.7.2001)

Nekroloji:

KAYBETTİĞİMİZ BİR DEĞER : PROF. DR. NEJAT GÖYÜNÇ'ÜN ARDINDAN

YUSUF HALAÇOĞLU

1 Temmuz 2001 tarihinde sabaha karşı Prof. Dr. Nejat Göyünç kalp krizi sonucu hayata veda etti. Tanıdığım ve talebesi olduğum 1967 yılından itibaren bir hoca olarak hep rehber edindiğim kimselerden biri olmuştur. O, gerçek bir bilim adamı, gerçek bir insan, içiyle dışı bir olan, yardımsever, yetenekli gördüğü kimseleri destekleyen bir karaktere sahip, dürüstlüğü kendisine ilke edinmiş vatansever, milliyetperver, çalışkan, maddeye değer vermeyen, hiçbir görevden kaçınmayan ve yılmayan bir şahsiyet, bir İstanbul efendisiydi. Almanca ve İngilizce lisanlarına vakıftı. Pekçok ilmî toplantıda Türkiye'yi temsil etmiştir. Literatürü yakından takip eden nadir ilim adamlarındandı. Doğunun ve iynin yanında yer alması, haksızlığa olan tahammülsüzlüğü, O'nun iki defa sürgün edilmesine sebep oldu; ancak yılmadı. Öğrencilerini önce düşünmeye, duyduklarını ve okuduklarını test ettikten sonra kabul veya redde, gördüklerinin nedenini araştırdıktan sonra hüküm vermeye yöneltti. Onlarla hep yakından ilgilendi. Kabiliyetli, ciddi ve çalışkan olanları hep desteklemiştir. Bunun bir sonucu olarak bugün çeşitli üniversitelerde çalışan Prof. Dr. Ahmet Yaşar Ocak, Prof. Dr. Mehmet İpşirli, Prof. Dr. Mehmet Âkif Aydın, Prof. Dr. Zeki Arıkan, Prof. Dr. Adnan Şişman gibi çok sayıda ilim adamının yetişmesini sağlamıştır. O'nun ölümüyle Türk ve Dünya ilim dünyası bir değerini daha yitirmiştir.

Hayatı: 18 Kasım 1925'te Beşiktaş Serencebey Yokuşu'ndaki evlerinde Cemile Hanım'la Rıza Bey'in oğlu olarak dünyaya gelen Hasan Nejat Göyünç, nüfusa 4 Aralık 1925 tarihinde kaydedildi. İlköğrenimine 1932-33 yıllarında İstanbul Moda İlkokulu'nda başlayan Göyünç, devamını Erzurum Gazi İlkokulu'nda tamamladı. Orta okula parasız yatılı imtihanını kazandığı Kars'ta başladı. İkinci sınıftan itibaren ise İstanbul Haydarpaşa Lisesi'ne nakl edildi. 1943 yılında lisenin edebiyat şubesinden mezun oldu. 1943-44 yılında yine parasız yatılı olarak Ankara Siyasal Bilgiler Yüksek Okulu'nda okudu. Ertesi yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne geçti ve burayı Kasım

1948'de bitirdi. Üniversiteyi bitirir bitirmez askere gitti ve Ankara'da yedek subay olarak askerliğini tamamladı.

1949 yılında askerlik dönüşü ilk göreve Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde "telhisçi" olarak başladı. 1951 yılında Mardin'e öğretmen olarak atandı. Burada 1952-53 döneminde müdür yardımcısı, 1953-54'te de başmuavin olarak görev yaptı. 16 Ağustos 1954 yılında Servet Ayten Ekler Hanım'la evlendi; bu evlilikten Armağan Ekrem Göyünç (30 Temmuz 1955) ve Nihal Güres (Göyünç - 18 Ekim 1956) isimlerinde iki çocuğu dünyaya geldi. 1955'te Millî Eğitim Bakanlığı'nca bir yıllığına Amerika Birleşik Devletleri'ne gönderildi. Dönüşünde 1955-57 tarihleri arasında Ankara Bahçelievler Deneme Lisesi'nde tarih öğretmenliği yaptı. 1957'de Millî Eğitim Bakanlığı imtihanını kazanarak doktora yapmak üzere Almanya'ya gitti. Göttingen'de Prof.Dr. Walther Hinz yönetiminde "*Das sogenannte Gâme'o'l-hesâb des 'Emâd es-Serâvî. Ein Leitfaden des staatlichen Rechnungswesens von ca. 1340'* (Îmâd es-Serâvî'nin Câmî'ü'l-hesâb'ı. Yaklaşık 1340 tarihli bir resmî muhasebe el kitabı) adlı tezini hazırladı; tezin 28 Şubat 1962'de kabulüyle Dr. Phil unvanını aldı.

1962 yazında Türkiye'ye döndü ve Dr.Asistan olarak İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde Osmanlı Müesseseleri Kürsüsünde göreve başladı. 1 Aralık 1966'da kadrosuz (1967'de kadrolu) doçentliğe yükseldi. 31 Aralık 1971'de Ankara Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdarî Bilimler Fakültesi'ne geçti. 27 Mart 1973'te Profesör oldu. 17 Mart 1977'de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne geri döndü. Ocak 1979 ilâ Ocak 1980 tarihleri arasında Başbakanlık Osmanlı Arşivi Genel Müdürlüğü görevini yürüttü. 1980-1982 tarihleri arasında Boğaziçi Üniversitesi'nde part-time ders verdi. 1 Aralık 1982 tarihinden itibaren ise bu üniversitenin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü'ne müdür olarak geçti; 7 Temmuz 1983'te rektörle aralarında çıkan anlaşmazlık sebebiyle enstitüdeki bütün görevlerinden alınarak Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'ne atandı; Ekim 1983'te ise, rektörün isteği üzerine, Yükseköğretim Kanunu'nun 7L maddesi uyarınca Malatya İnönü Üniversitesi'nde re'sen görevlendirildi.

Burada bir sürgün hayatı yaşadı; Rektör ile, öğrencilerin devlet tarafından verilen tahsisatlarının yerinde kullanılmadığı konusunda düştüğü anlaşmazlık yüzünden derslerden men edildi. 11 Haziran 1985'te yine 7L maddesiyle Konya Selçuk Üniversitesi'ne tayini çıkarıldı. Bunun üzerine 12 Haziran 1985'te Selçuk Üniversitesi'nde göreve başladı; Prof. Göyünç Selçuk Üniversitesi'nde görevlendirildikten sonra 1986-87 öğretim yılında Münih ve

Bamberg üniversitelerinde misafir öğretim üyesi olarak bulundu. 1992 yılında emekli oluncaya kadar Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü başkanı olarak çalıştı ve bu dönemde bölümü geliştirdiği gibi pek çok da öğrenci yetiştirdi. Üniversite rektörü Prof.Dr. Halil Cin'den büyük destek gördü.

Üyesi olduğu kuruluşlar: Alman Doğu Bilimleri Cemiyeti (Deutsche Morgenlädische Gesellschaft-1972); Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü (1970); Türk Tarih Kurumu (1970'de muhabir üye, 1981'de aslı üye; 1995'ten itibaren Balkan ve Avrupa Araştırmaları Kolu Başkanı); ARIT (American Research Institut of Turkey) üyelikleri bulunmaktadır.

Prof. Göyünç, farklı araştırmalara imza atmış, yabancı literatürün yanı sıra, özellikle Osmanlı arşiv kaynaklarına ağırlıklı olarak dayanan pek çok eser kaleme almıştır. 8 kitabının yanı sıra 130'u aşkın makalesi bulunmaktadır. Ayrıca *Osmanlı Araştırmaları* adıyla, bizzat kendisinin gayretleriyle bir de dergi çıkarmıştır. O, kaleme aldığı kitap ve makalelerinin dışında, birçok ulusal ve uluslararası kongre ve seminerlere de katılmış, 37'si yabancı eser olmak üzere 44 eserin tanıtımını yapmıştır.

Kitapları :

1- *XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı*, İstanbul 1969; İkinci baskı : Ankara 1991 (TTK yayını).

2- *Osmanlı İmparatorluğu Hakkında Bazı Düşünceler*, Ankara 1973.

3- *Osmanlı İdaresinde Ermeniler*, İstanbul 1983.

4- *Atatürk ve Millî Mücadele*, İstanbul 1984; İkinci baskı : Konya 1987.

5- *Cumhuriyet Türkiyesi ve Doğu Anadolu*, Ankara 1985.

6- *Malatya'dan Görüş*, İstanbul 1985.

7- *Land an der Grenze. Osmanische Verwaltung im heutigen türkisch-syrisch-irakischen Grenzgebiet im 16. Jahrhundert* (Hudutlardaki Ülke. XVI. Yüzyılda bugünkü Türkiye-Suriye-Irak hudud bölgesinde Osmanlı İdaresi), İstanbul 1997.

8- *Türkiye Devleti'nden Cumhuriyeti'ne*, Isparta 1999.

Makaleleri :

- 1- "Kapudan-ı Derya Küçük Hüseyin Paşa", *Tarih Dergisi*, sayı 3-4 (İstanbul 1951), 73-86.
- 2- "Saloman Schweigger ve Seyahat-nâmesi", *Tarih Dergisi*, sayı 17-18 (İstanbul 1963), 119-140.
- 3- "Batılı Tarihçilerin Görüşleri ve Biz", *Türk Kültürü*, sayı I/2 (Ankara 1963), 1-4.
- 4- "Atatürk'ün Ardından", *Türk Kültürü*, sayı II/13 (Ankara 1963), 673-678.
- 5- "Bir Resital ve Bir Hatıra", *Musikî Mecmuası*, sayı 197 (Temmuz 1964), 142.
- 6- "Demokratik Eğitim ve Bazı Problemlerimiz", *Türk Kültürü*, sayı II/18 (Ankara 1964), 14-17.
- 7- "İnsanlık İdeali ve Türkler", *Türk Kültürü*, sayı II/21 (Ankara 1964), 6-8.
- 8- "Atatürk ve İstiklâl", *Türk Kültürü*, II/26 (Ankara 1964), 77-79.
- 9- "İmâd es-Serâvî ve Eseri", *Tarih Dergisi*, sayı XX (İstanbul 1965), 73-86.
- 10- "Gençlik Atatürk ve Öğütleri", *Türk Kültürü*, IV/43 (Ankara 1966), 580-582.
- 11- "Onaltıncı Yüzyılda Ankara", *Belgelerle Türk Tarih Dergisi*, sayı 1 (İstanbul 1967), 71-75.
- 12- "Osmanlı Ceza Hukuku ile İlgili Belgeler", *Belgelerle Türk Tarih Dergisi*, sayı 3 (İstanbul 1967), 40-42.
- 13- "XVI. Yüzyılda Ruûs ve Önemi", *Tarih Dergisi*, sayı 22 (İstanbul 1967), 17-34.
- 14- "Türkçenin Farsça Üzerindeki Tesirleri", *Türk Kültürü* (Prof. Ahmet Ateş'in aziz ruhuna), V/51 (Ankara 1967), 171-173.
- 15- "Atatürk ve Millî Eğitimin Hedefleri", *Türk Kültürü*, VI/61 (Ankara 1967), 93-25.

- 16- "Doğu Kalkınmıyor mu?", *Türk Kültürü*, VI/62 (Ankara 1967), 89-92.
- 17- "Onaltıncı Yüzyılın ilk Yarısında Diyarbakir", *Belgelerle Türk Tarih Dergisi*, sayı 7 (İstanbul 1968), 76-80.
- 18- "Ana Eğitim Esasları ve Yeni Eğitim Yönetmeliği", *Türk Kültürü*, VI/63 (Ankara 1968), 177-182.
- 19- "Diyarbakir Beylerbeyliğinin İlk İdarî Taksimâtı", *Tarih Dergisi*, sayı 23 (İstanbul 1969), 23-34.
- 20- "Eski Malatya'da Silahdar Mustafa Paşa Hanı", *Tarih Enstitüsü Dergisi*, sayı 1 (İstanbul 1970), 63-92.
- 21- "Yabancı Gözü ile XVI. Yüzyılda Türk Zaferlerinin Sebepleri", *Türk Kültürü*, VI11/94 (Ankara 1970), 636-639.
- 22- "Atatürk ve Aydınlar", *Türk Kültürü*, IX/97 (Ankara 1970), 17-20.
- 23- "Silahtar Mustafa Paşa Hanı'na Ait Bir Vesika", *Tarih Dergisi*, sayı 25 (İstanbul 1971), 73-78.
- 24- "Muzafferüddin Şah ve II. Abdülhamid Devrinde Türk-İran Dostluk Tezahürleri", *İran Şehinşahlığı'nın 2500. Kuruluş Yıldönümüne Armağan*, İstanbul 1971, s. 137-193.
- 25- "The Display Friendship between Iran and Turkey during the Time of Muzaffaroddin Shah and Abdelhamet II", *Journal of Cultural Institute*, IV (Tehran 1971), 57-66.
- 26- "Türk Hizmetine giren Bazı Kıbrıs Müdafileri", *Milletlerarası Birinci Kıbrıs Tetkikleri Kongresi*, 14-19 Nisan 1969 Türk Heyeti Tebliğleri: *Türk Kültürü*, Ankara 1971, s. 105-107; Almancası: 109-112.
- 27- "Millî Eğitim veya Millî Felâket", *Devlet*, sayı 110 (10 Mayıs 1971), 6-7.
- 28- "Yıldönümü Dolayısıyla: Başkomutanlık Meydan Muharebesinin Türk ve Dünya Tarihi'ndeki Önemi", *Türk Kültürü*, X/118 (Ankara 1972), 938-951.
- 29- "Mora'da Osmanlı Türk İnşa Faaliyetleri", *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, sayı 1 (İstanbul 1972), 13-18.

30- "Turkey (Salih Tuğ'la müşterek)", *Bibliographical Introduction to Legal History and Ethnology*, E/5, (Yay: John Gilissen) Bruxelles 1972, 1-26.

31- "Einige Verteidiger Zypern türkischen Diensten", *Erster Internationaler Kongress zur Zypernkunde, Referate*, III (Levkosia 1973), 105-108.

32- "Alman Şarkiyat Cemiyeti'nin XVIII. Kongresi (Lübeck, 1-5 Ekim 1972)", *Türk Kültürü*, XI/125 (Ankara 1973), 312-314.

33- "Türk Kültür Tarihi Bakımından Arşivlerimizin Önemi", *Bellekten*, sayı 147 (Ankara 1973), 305-319.

34- "Kanuni Devrinde Malatya Şehri", *II. Türk Tarih Kongresi*, Kongreye Sunulan Bildiriler II, Ankara 1973, s. 654-659.

35- "Millî Mücadele Devri Heyecanı", *Töre*, sayı 27 (Ankara 1973), 1-14.

36- "Atatürk'ün Hatıra Defteri", *Töre*, sayı 29-30 (Ankara 1973), 26-31.

37- "Kıbrıs'ta Türk İdaresi", *Töre*, sayı 39 (Ankara 1974), 20-25.

38- "Tur 'Abdin im 16. Jahrhundert nach den Osmanischen Katasterbüchern", *Vorträge, VIII. Deutscher Orientalistentag*, Yay: Wolfgang Voigt, Wiesbaden 1974, s. 42-148.

39- "XVI-XIX. Yüzyılda Tahran'daki Temsilcilerimiz ve Türk İran Münasebetlerine Etkileri", *Atatürk Konferansları*, 1971-1972, Ankara 1975, s. 271-280.

40- "Kanuni Devri Başlarında Güney-Doğu Anadolu", *Atatürk Konferansları*, V (Ankara 1975), 61-74.

41- "XVI. Yüzyılda Güney-Doğu Anadolu'nun Ekonomik Durumu: Kanuni Süleyman ve II. Selim Devirleri", *Türk İktisat Tarihi Semineri*, Ankara 1975, s. 71-98.

42- "Macar Mültecileri ve Bunların Kütahya ve Halep'te Yerleştirilmeleri ile İlgili Talimatlar", *Türk-Macar Kültür Münasebetleri Işığında II. Rakoczi Ferenc ve Macar Mültecileri*, İstanbul 1976, s. 173-179.

43- "Türkiye'de Eğitim", *Türk Dünyası El Kitabı*, Ankara 1976, s. 1044-1059.

44- "Cengiz Orhonlu Hayatı-Eserleri-Şahsiyeti", *Türk Kültürü Araştırmaları*, XV/I-2 (Ankara 1976), 7-32.

45- "XVIII. Yüzyılda Türk İdaresinde Nauplia (Anadolu) ve Yapıları", *Ord. Prof. İsmail Hakkı Uzunçarşılı'ya Armağan*, Ankara 1976, s. 461-485 ve 3 levha.

46- "Alman Şarkiyat Cemiyeti'nin 19. Kongresi" (Freiburg in Breisgau. 28 Eylül-4 Ekim 1975), *Türk Kültürü*, XIV/162 (Ankara 1976), 353-356.

47- "Leonhart Rauwolffs Reiseweg im Euphra-Gebiet", *XIX. Deutscher Orientalistentag*, Yay: W. Voigt, Wiesbaden 1974, s. 381-387.

48- "Cemal Tükin, Hayatı-Eserleri", *Tarih Dergisi*, sayı 31 (İstanbul 1978), 1-4.

49- "Some Documents concerning the Ka'ba in the 16th Century", *Studies in the History of Arabia*, I, Riyad University Press, Riyad 1979, s. 177-181.

50- "Hane Deyimi Hakkında", *Tarih Dergisi*, *İsmail Hakkı Uzunçarşılı Hatura Sayısı*, sayı 32 (İstanbul 1979), 331-348.

51- "Trablusgarb'a Ait Bir Layiha", *Osmanlı Araştırmaları*, I, İstanbul 1980, s. 235-256.

52- "Lausanne Anlaşması Arefesinde Bir Avusturyalı Diplomatın Düşünceleri", *Osmanlı Araştırmaları/The Journal of Ottoman Studies*, II (İstanbul 1981), 223-242.

53- "Milli Mücadele'de Anadolu", *Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan*, İstanbul 1981, s. 1-16.

54- "Midhat Paşa'nın Niş Valiliği hakkında Notlar ve Belgeler", *Tarih Enstitüsü Dergisi*, *Prof. Tayyib Gökbilgin Hatura Sayısı*, sayı XII (İstanbul 1982), 279-316.

55- "Dumlupınar Meydan Muhaberesi ve Anadolu-Türk Tarihi'ndeki Yeri", *Büyük Zafer ve Sonuçları*, İstanbul 1982, s. 175-187.

56- "Hilafet ve Kaldırılması", *Prof. Dr. Ümit Yaşar Doğanay'ın Anısına Armağan*, II (İstanbul 1982), 225-232.

57- "Ermeni Terörü ve Türk Kamuoyu", *Kemalist Ülkü*, sayı 164 (Haziran 1982), 13-14.

58- "The Procurement of Lahor and Materials in the Ottoman Empire (16th and 18th Centuries)", *Économie et Sociétés dans L'empire Ottoman*

(*Fin du XVIIIe siecle*), Ed. Jean-Louis Bacqué-Grammont ve Paul Dumont, Paris 1983, s. 327-333.

59 "Atatürk ve Eğitim Hakkındaki Görüşleri", *Atatürk Kültür ve Eğitim Semineri*, (29 Kasım 1982), Kayseri 1983, s. 37-40.

60- "Karamort Külliyesi", *VIII. Türk Tarih Kongresi*, III (Ankara 1983), 1651-1655.

61- "The Siege of Vienna through Turkish Eyes", *Austria Today*, I/83 (1983), 28-29.

62- "Sèvres'den Lausanne'a", *Belleten*, sayı 183 (Ankara 1983), 551-565.

63- "XVI. Yüzyılda Türk Askeri Tarihi İle İlgili Yeni Kaynaklar", *Birinci Askeri Tarih Semineri, Bildiriler I*, Ankara 1983, s. 121-130.

64- "Atatürk ilkeleri ve inkılâp Tarihi Enstitüsü'nün Faaliyetleri Hakkında Konuşma", *Sivas'tan Ankara'ya*, 18-27 Aralık 1919, İstanbul 1983, s. 11-16.

65- "Die Bedeutung der Osmanischen Archivalien für die Erhellung der türkischen Kunstgeschichte", *Osmanlı Araştırmaları*, IV (İstanbul 1984), 147-160.

66- "Viyana Kuşatması", *Tarih ve Toplum*, I/1 (İstanbul 1984), 40-46.

67- "Atatürk, Büyük İnsan", *Türk Kültürü*, XXII/259 (Ankara 1984), 673-678.

68- "Osmanlı Araştırmalarında Arşivlerin Yeri", *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu*, İstanbul 1985, s. 53-60.

69- "Mimar Sinan'ın Aslı Hakkında", *Tarih ve Toplum*, IV/19 (İstanbul 1985), 38-40.

70- "Yaşayan Türkologlar-X: Dr. Klaus, Schwarz", *Tarih ve Toplum*, IV/22 (İstanbul 1985), 29-31.

71 "Atatürk ve İslam Âlemi", *Gerçek*, I/1 (Ekim 1985), 24-36.

72- "Tarihte Türk-Arab Münasebetlerine Kısa Bir Bakış", *Türk-Arab İlişkileri İncelemeleri Danışma Toplantısı*, İstanbul 1985, s. 155-164; İngilizcesi: 165-175.

73- "Milli Mücadele'de Sivil ve Askeri İdare İlişkileri", *İkinci Askeri Tarih Semineri*, Ankara 1985, s. 215-218.

74- "İdealist Öğretmen - Yazar - Satı Erişen", (7.3.1923 - 29.5.1985), *Malatya'dan Görüş*, İstanbul 1985, s. 147-151.

75- "Ottoman Central Administration and Arab Provinces (1870-1910)", *Studies on Turkish-Arab Relations*, İstanbul 1986, s. 76-84.

76- "Mevlânâ Müzesi Arşivi", *2. Milli Mevlânâ Kongresi* (3-5 Mayıs 1986), Konya 1986, s. 101-109.

77- "Memluk Devri'nde (Eski) Malatya'da Bir Aile", *Beşinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi*, (23-28 Eylül 1985), I (İstanbul 1986), 245-250.

78- "Tanzimata Yöneltilen Eleştiriler", *Mustafa Reşit Paşa ve Dönemi Semineri, Bildiriler*, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 1987, s. 105-111.

79- "XVI. Yüzyılda Avrupa'da Türk İmajı", *I. Uluslararası Seyahatname-lerde Türk ve Batı İmajı Sempozyumu Belgeleri*, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir 1987, s. 91-94.

80- "Atatürk'ün "Cumhuriyet Fikri Hür, Vicdanı Hür, İrfanı Hür Nesiller İster" Sözü ve Yorumu", *I. Milletlerarası Gençlik Kongresi*, (26-28 Ekim 1987), Konya 1987, s. 291-294.

81- "Die Rolle Atatürks in der türkischen Befreiungsbewegung (1918-1923)", *Turkestan als Historischer Faktor und politische Idee. Festschrift für Baymirza Hayit*, Köln 1988, s. 47-58.

82- "Kozanlı Bir Halk Şairi Mehmet Halaçoğlu", *I. Mersin Millî Kültür ve Eğitim Sempozyumu Bildirileri*, Ankara 1988, s. 74-83.

83- "Evliya Çelebi'nin Mardin ve Yöresi Hakkında Yazdıkları", *Türklük Araştırmaları Dergisi*, sayı 4 (İstanbul 1989), 225-227.

84- "Maraş Müdafaası ve Kahraman Kadınlarımız", *Madalyalı Tek Şehir Kahraman Maraş Dergisi*, (69. Yıl Özel Sayısı), Ankara 1989, s. 8-10.

85- "Tarih Başlıklı Muhasebe Defterleri", *Osmanlı Araştırmaları*, X (İstanbul 1990), 1-37.

86- "Türk Tarihinin Kaynakları, Fırat Üniversitesi", *Tarih Metodolojisi ve Türk Tarihinin Meseleleri Kollokyumu*, Yay: Abdülkadir Yuvalı, Elazığ 1990, s. 47-52.

- 87- "Mevlevilik ve Sosyal Hayat", *II. Milletlerarası Mevlana Kongresi* (3-5 Mayıs 1990), Konya 1990, s. 95-101.
- 88- "Vakıf Tesisinde Devlet Katkısı", *Osmanlı Araştırmaları*, XI (İstanbul 1991), 123-128.
- 89- "Yurtluk-Ocaklık Deyimleri Hakkında", *Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu'na Armağan*, İstanbul 1991, s. 13-27.
- 90- "Osmanlı Devleti'nde Mevleviler", *Belleten*, LV/213 (Ankara 1991), 351-358.
- 91- "Osmanlı Arşivlerinin Tarih Açısından Önemi ve Bazı Sorunları", *İlim ve Sanat*, sayı 29 (İstanbul 1991), 20-23.
- 92- "Taniyanlarına ve Arkadaşlarına Göre Atatürk", *Ata Dergisi*, sayı 1 (Konya 1991), 17-26.
- 93- "Atatürk'ün Çizdiği Hedefler ve Varabildiklerimiz", *Türk Kültürü*, sayı 333 (Ankara 1991), 20-23.
- 94- "Millî Mücadele Kahramanlarının Varisleri", *Milli Mücadele'de Konya ve Milli Egemenlik Sempozyumu* (23-24 Mayıs 1991), Konya 1991, s. 91-94.
- 95- "Sunuş, Caner Arabacı", *Milli Mücadele Dönemi Konya Öğretmenleri*, Konya 1991, III-V.
- 96- "Balıkesir'li Bir Eğitimci İsmail Hakkı Uzunçarşılı", *Atatürk, Eğitim ve Türkiye'nin Çağdaşlaşması Semineri*, (25 Kasım 1991), Bursa 1992, s. 43-47.
- 97- "XVI. Yüzyılda Doğu ve Güney-Doğu Anadolu'da Yönetim ve Nüfus", *Parlamenter*, sayı 19 (Kasım 1993), 22-27; *Türk Kültürü*, sayı 370 (Ankara 1994), 77-86; *Forum*, XV/301 (Haziran 1994), 30-34.
- 98- "Değerlendirme", *Tarih ve Sosyoloji Semineri* (28-29 Mayıs 1990), İstanbul 1991, s. 167-174.
- 99- "Sivas Mevlevîhanesi", *IX. Vakıf Haftası Kitabı*, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara 1992, s. 83-92.
- 100- "Türk-Kürt İlişkileri Hakkında", *Türk Kültürü*, sayı 346 (Ankara 1992), 66-69.
- 101- "Introduction, (Heath W. Lowry Jr.)", *Studies in Deftology, Ottoman Society in the Fifteenth and sixteenth Centuries*, İstanbul 1992, s. 1-2.

102- "Walther Hinz (1906-1962)'in Ardından", *Osmanlı Araştırmaları*, XIII (İstanbul 1993), IX-XII.

103- "Kozanlı Halk Şairi Muhsin Yıldırım ve Bir Destanı", *Prof Dr. Şükrü Elçin'e Armağan Sayısı*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayını, Ankara 1993, s. 32-138.

104- "Das Mevlevihane in Samsun", *Osmanlı Araştırmaları*, XIV (İstanbul 1994), 77-90.

105- "Wie ein Beğlerbeğ im Sechzehnten Jahrhundert seines Amtes waltefte", *Armağan. Festschrift für Andreas Tietze* (Ingeborg Baldauf, Suraiya Faroqi ed.), Praha 1994, s. 113-121. Osmanlı Maliyesinde

106- "Osmanlı Maliyesinde İlhanlı Tesirleri", *Aspect of Ottoman History, Papers from Ciepo IX*, Yay: Amy Singer, Amnon Gohen, *Scripta Hierosolymitana*, XXXV, The Magnes Press, The Hebrew University. - Jerusalem 1994, 162-166; İngilizce özet: 328.

107- "Max Freiherr von Oppenheim ve Eserlerinde II. Abdülhamid Devrine ait Bilgiler", *Sultan II. Abdülhamit ve Devri Semineri* (27-29 Mayıs 1994), İstanbul 1994, s. 13-27. Ocaklık

108- "Ocaklık Deyimi Hakkında", *XI. Türk Tarih Kongresi*, Ankara 1994, s. 873-877.

109- "Milli Mücadele ve Çağdaş ve Avrupa Basımında Yankıları", *I. Uluslararası Atatürk Sempozyumu*, (Açılış Konuşmaları, Bildiriler, 21-23 Eylül 1987), Ankara 1994, s. 813-821.

110- "Değerlendirme", *Sultan II. Abdülhamit ve Devri Semineri*, İstanbul 1994, s. 223-225.

111- "Über die Ta'rih genannte Defter-Gattung als Quelle zur Osmanischen Wirtschafts-und Sozialgeschichte", *Türkische Wirtschafts-und Sozialgeschichte von 1071 bis 1920*, Akten des IV. Internationalen Kongresses (ed. Hans Georg Majer und Raoul Motika), Wiesbaden 1995, s. 115-118.

112- "Türk Ermeni İlişkileri Hakkında", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, sayı 98 (İstanbul 1995), 43-48.

113- "Timar Tercihleri Hakkında", *Osmanlı-Türk Diplomatliği Semineri*, (30-31 Mayıs 1994), İstanbul 1995, s. 67-74.

114- "Tevkî", *İslâm Ansiklopedisi*, XI/I, s. 217-219.

- 115- "Tavâşî", *İslâm Ansiklopedisi*, XII/I, s. 66.
- 116- "Serdâr", *İslâm Ansiklopedisi*, X, s. 513 (ikmal).
- 117- "Urfa", *İslâm Ansiklopedisi*, XIII, s. 50-57 (ikmal).
- 118- "Van", *İslâm Ansiklopedisi*, XIII, s. 194-202.
- 119- "Kara Çelebizâde", EI.
- 120- "Kemal Reis", EI.
- 121- "Kenan Paşa", EI.
- 122- "Anadolu", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, III, s. 105-106.
- 123- "Defter", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, IX, s. 88-90.
- 124- "Diyarbakır", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, IX, s. 464-469.
- 125- "Bazı Osmanlı Tarihi Eserlerine ve Arşiv Belgelerine Göre Türk-Kürt ve Arap Deyimleri Hakkında", *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Anadolu Dil-Tarih ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, I (Afyon 1996), 1-5.
- 126- "Timar Ruznamçe Defterleri'nin Biyografik Kaynak Olarak Önemi", *Belleten*, LX (Ankara 1996), 127- 138.
- 127- "Yoldaşlık Deyimi hakkında", *Türklük Bilgisi Araştırmaları (Journal of Turkish Studies)*, Abdülbaki Gölpınarlı Hattı Sayısı, (Eds. A. Turgut Kut ve Günay Kut), V/20, 9-12.
- 128- "Osmanlı Belgelerinde Millet Terminolojisi, Terminology Related to Housing in Ottoman Records", *Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşme/Housing and Settlement in Anatolia. A Historical Perspective*, İstanbul 1996, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını, s. 264-268.
- 129- "Konya Mevlânâ Müzesi'nin Önemi Hakkında", *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Konya 1991, s. 25-26.
- 130- "Türk-Ermeni İlişkileri ve Ermeni Soykırımı İddiaları", *Ermeni Sorunu ve Bursa Ermenileri, Bildiriler*, Bursa 2000, s. 1-13.
- 131- "Turkish-Armenian Cultural Relations" The Armenians in the Late Ottoman Period, Ankara 2001, s. 23-42.